

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖRZETI ANYANYELVI VERSENY

2017/2018.

1. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Javította: _____

Reggel minden csillogó és frissen mosdott, a tyúkok tülekedve, keményen oda-odavágva tépkedik egymás elől a puffedt kenyérbelet és mocskos krumplihéjat. Az út menti sekély árok oldalában még reggelien eleven, haragoszöld a csalán, még nem gyűrődött össze és szürkült el a késő nyári forróságtól, amitől délre kábult és elhasznált lesz minden, mint az elhajított zsírpapír. Kendős öregasszonyok jönnek szemközt, cekkerrel a kezükben, olyan görnyedtek, mintha derékban megroppantották volna őket, felsőtestük majdnem párhuzamos a hepehupás földdel. Tejet kapnak reggelire a másik, szelídebbik öregasszony konyhájában, amely majdnem ugyanolyan, mint az elsőé, csak nagyobb, és ugyanúgy kavarog a lázas készülődés szelleme: mindenütt konyharuhával vagy zsírpapírral letakart tálak, frissen sütött tészták édes szaga és nagy forróság, mintha már hajnalban begyújtották volna a négy lábú, fekete tűzhelyet.

(Rakovszky Zsuzsa: *Hullócsillag* – részlet)

1. Egy **szóbelseji mássalhangzó-kiesés** található a szemelvényben. **Keresd meg** a szót, és **írd a vonalra!** (A szavak határán történő mássalhangzó-kiesést nem kell tekintetbe vened.)

-
2. A tankönyvedben a következő áll: „*A nyelvi szerepű, társadalmi érvényű, jelentésmegkülönböztető hangokat FONÉMÁKNAK nevezük. (...) Ez az állomány nyelvenkénti eltéréseket is mutat.*” **Állapítsd meg** az alábbi állítások **valóságértékét!**

a) *Nyelvünkben az ü, ö fonéma, a szerb nyelvben nem az.* **I H**

b) *A magyarban a hangok időtartama nem fonémaértékű.* **I H**

3. **Elemezd** a szemelvény következő (kissé átalakított) **mondatát!** **A mondatrészeket** a szokásos módon **jelöld!**

A sekély árok oldalában még nem szürkült el a haragoszöld csalán a késő nyári forróságtól.

4. A szövegben **egy halmozott összetett** (névszói-igei) **állítmány** található. **Keresd meg!**

-
5. **Írj két szinonimát** a **hepehupás** szóra!

6. Melyik kép ábrázolja a *cekker* szót?

a)

b)

c)

d)

7. Határozd meg a jelzős szerkezetek típusát!

a) *püffedt kenyérbél*: _____

b) *szelídebbik öregasszony*: _____

c) *készülődés szelleme*: _____

d) *édes szaga*: _____

8. Kösd össze az alábbi szóalakokat szerkezeti képletükkel! (T = tő, K = képző, J = jel, R = rag. Az igekötő tőmorfémának számít.) Elemzéskor a szavak szemelvényben érvényes szófaját vedd figyelembe.

a) *megroppantották* T+K+K+R

b) *reggelien* T+T+K+K

c) *forróságtól* T+K+R

d) *elhajított* T+T+K+J+R

9. Töltsd ki a táblázatot a megadott szempontok alapján!

Ige	Idő	Mód	Szám	Személy	Ragozás
<i>begyűjtották volna</i>					
<i>kapnak</i>					
<i>gyűrődött össze</i>					
<i>tépkedik</i>					

10. Keresd ki a szövegből azt az összetett főnevet, amelyben csak mély magánhangzó található! _____

11. A szemelvényben a **reggel** szónak **több alakváltozatát** találod meg.

I. **Határozd meg** az alábbi szavak **szövegben érvényes szófaját!**

a) *reggel*: _____

b) *reggelien*: _____

c) *reggelire*: _____

II. **Állapítsd meg**, hogy mi a **reggel** szó **mondatbeli szerepe** a szemelvény **első mondatában!**

12. **Mi a legismertebb**, Pannonhalmán megtekinthető **szórványemlékünk neve?**

a) Halotti beszéd és könyörgés

b) Tihanyi apátság alapítólevele

c) Képes krónika

13. **Válaszd el minden lehetséges helyen** a következő mondat **szavait!**

Esernyősök tarka tömege árad a stadion felé.

14. **Illessz -val/-vel ragot** az alábbi **szavakhoz!**

a) *Papp* _____

b) *akvarell* _____

c) *törzs* _____

d) *Marx* _____

e) *Henriett* _____

15. Az alábbi szólások **helyreállításához karikázd be azt a szót**, amelyik a **szólásba illik!**

I. nem látja _____ az erdőt

- a) a fától b) a szemétől c) az orrától

II. bakot _____

- a) áll b) ugrik c) lő

III. borúra _____

- a) eső b) zivatar c) derű

IV. _____ összehord

- a) hetet-havat b) eget-földet c) fűt-fát

16. **Hogyan rövidítjük? Írd a vonalra!**

a) *kilométer* _____

b) *kilobyte* _____

c) *körút* _____

d) *kelet* _____

e) *Krisztus előtt* _____

17. Minden alábbi szóhoz három meghatározást kapcsoltunk. **Karikázd be a szerinted helyes állítás előtti betűt!**

I. regula

- a) Frissen bevonult újonc katona
 b) Középkori kínzóeszköz
 c) Szerzetes- és lovagrendek életét szabályozó törvény, előírás

II. pellengér

- a) Bűnösök nyilvános kikötésére való, köztéren álló oszlop
 b) Börtönőr
 c) Szőlőműveléssel foglalkozó gazda

III. szamovár

- a) Vár főkapuja előtti, azt védő kisebb erőd
- b) A Jeges-tenger partvidékén szétszórta élő uráli nép
- c) Teavíz forralására szolgáló, főleg Oroszországban használt fémedény

IV. doromb

- a) Szarvasmarhák nyakába akasztott tompa, mély hangú kolompféle
- b) Vastag, görcsös faág
- c) Szájba véve és pengetve megszólaltatható népi hangszer

18. **Állapítsd meg a vonzattévesztést az alábbi mondatokban, s a helyes mondatot írd a vonalra!**

a) *Gratulálunk az evezősöknek a bronzéremért.*

b) *A szülei nem voltak elragadtatva a modern zenével.*

c) *Nagy pelyhekkkel esik a hó.*

d) *Alaposan kivette a részét a munkában.*

19. **Milyen helyesírási szabályszerűségeen alapul az alábbi képek poénja?**

Megoldás: _____

20. Az egyes stílusrétegek szóhasználata, kifejezőkészlete és mondat szerkezete eltér egymástól. Az alábbi mondatokban **keresd meg a stilisztikai szempontból oda nem illő kifejezéseket, majd írd a vonalra a kijavított mondatot!**

a) *Az egri vár védői jól bírták a strapát.*

b) *Odüsszeusz bolyongásai során frankón megállta a helyét.*

c) *Azért főiskolára és nem egyetemre jelentkezem, mert tutira akarok menni.*

d) *Zrínyi harcosai a vár placcán gyakoroltak.*

e) *Anyegin heccből felizgatja és megöli barátját, Lenszkijt.*

JAVÍTÁSI KULCS AZ 1. OSZTÁLYOS TESZTHEZ

(2018. évi körzeti anyanyelvi verseny)

1. majdnem (1)
2. a) igaz
b) hamis (2 x 0,5 = 1)
3. A sekély árok oldalában még nem szürkült el a haragoszöld csalán a késő nyári forróságtól.
miJ biJ hH iH miJ kiJ miJ okH (10 x 0,1 = 1)
4. kábult és elhasznált lesz (1)
5. pl. egyenetlen, göröngyös, buckás, dimbes-dombos (2 x 0,5 = 1)
6. c) (1)
7. a) minőségjelzős
b) kijelölő jelzős
c) birtokos jelzős
d) minőségjelzős (4 x 0,25 = 1)
8. a) megroppantották T+K+K+R
b) reggelien T+T+K+K
c) forróságtól T+K+R
d) elhajított T+T+K+J+R (4 x 0,25 = 1)
- 9.

Ige	Idő	Mód	Szám	Személy	Ragozás
<i>begyűjtották volna</i>	múlt	feltételes	T	3	tárgyas
<i>kapnak</i>	jelen	kijelentő	T	3	alanyi
<i>gyűrődött össze</i>	múlt	kijelentő	E	3	alanyi
<i>tépkedik</i>	jelen	kijelentő	T	3	tárgyas

(4 x 0,25 = 1)

10. konyharuhával (1)
11. I. a) (idő) határozószó
b) melléknév
c) főnév
II. időhatározó (4 x 0,25 = 1)
12. b) (1)
13. Es|er|nyő|sök tar|ka tö|me|ge á|rad a sta|di|on fe|lé. (Az elválasztás helyeit jelölő vonalkák száma szerint pontozandó.) (10 x 0,1 = 1)
14. a) Papp-pal
b) akvarellel
c) törzzsel
d) Marxszal
e) Henriett-tel (5 x 0,2 = 1)

15. I. a)
 II. c)
 III. c)
 IV. a) (4 x 0,25 = 1)
16. a) km
 b) kB
 c) krt.
 d) K
 e) Kr. e. (5 x 0,2 = 1)
17. I. c)
 II. a)
 III. c)
 IV. c) (4 x 0,25 = 1)
18. a) Gratulálunk az evezősöknek a bronzérem**hez/(-re)**.
 b) A szülei nem voltak elragadtatva a modern zenét**ől**.
 c) Nagy pelyhek**ben** esik a hó.
 d) Alaposan kivette a részét a munká**ból**. (4 x 0,25 = 1)
19. Az egybe- és különíráson. (1)
20. a) Az egri vár védői jól bírták a strapát. pl. **megpróbáltatásokat, fáradalmakat**
 b) Odüsszeusz bolyongásai során ~~frankón~~ megállta a helyét. pl. **remekül, hősieesen, komolyan, kiválóan, nagyon jól**
 c) Azért főiskolára és nem egyetemre jelentkezem, mert ~~utira~~ akarok menni. pl. **biztosra**
 d) Zrínyi harcosai a vár ~~placcán~~ gyakoroltak. pl. **terén, udvarán**
 e) Anyegin ~~heeből~~ felizgatja és megöli barátját, Lenszkijt. pl. **bosszantásból, ugratásból, ingerkedésből** (Egyéb jó megoldások is elfogadhatók.) (5 x 0,2 = 1)